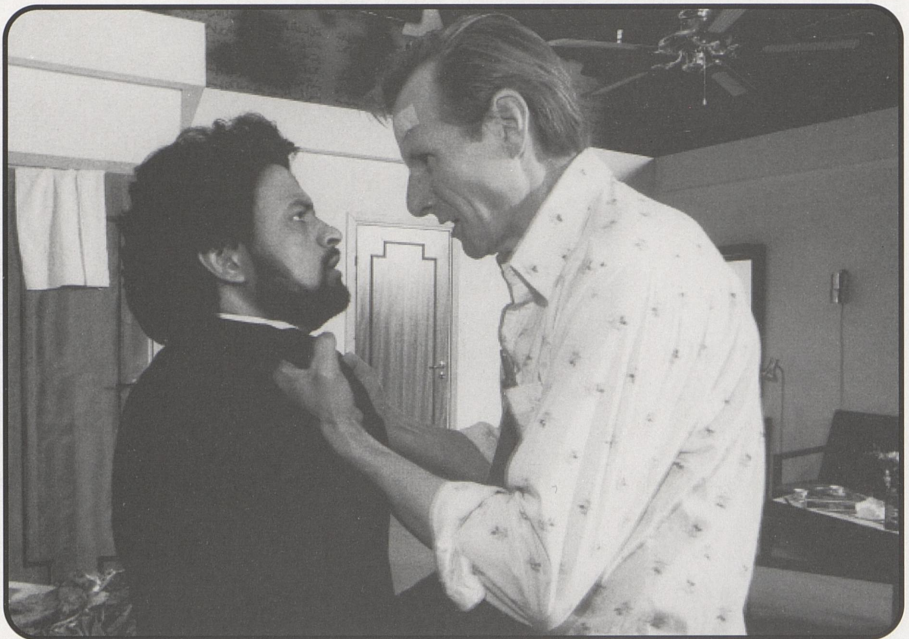
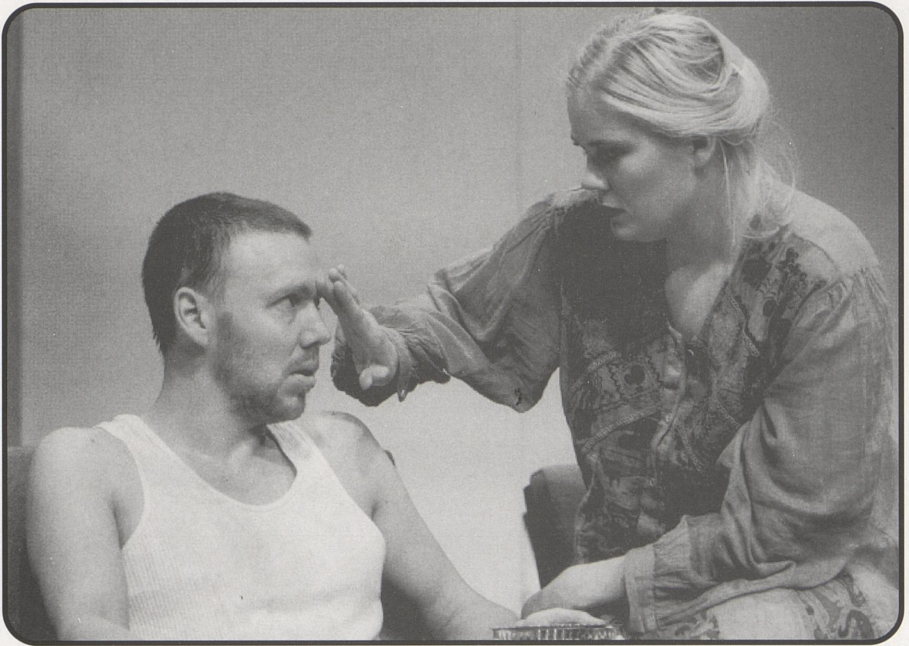

mekka

av lars saabye christensen

TEATER *Jbsen*

NBR-DEPOTBIBLIOTEKET
POSTBOKS 278 - 8601 MO

Velkommen til teatret!

Det er en vanskelig verden vi lever i. Døgnet rundt bombarderes vi av mediestøy fra de mange kanaler, fra reklame og CD, fra aviser og blader. Og alle tilbyr lykke og velstand, tomt tøv eller den store sannhet. Noen av tilbudene avleveres i all oppriktighet, mens andre bare skal ha oss til å bruke tid og penger på noe vi strengt tatt kunne være foruten. Og med mediestøyen øker også vår forvirring. Så kaver vi rundt for å finne et tankemessig feste for å greie en besværlig hverdag.

De eldste av oss hadde det greitt. Vi vokste opp med blind tillit til framtida. Verden var enklere. Noe var riktig og viktig. Og alle visste hva som var galt. En verden i svart og hvitt vil kanskje noen mene. De siste årtiene har vår overtro på framtida fått en kraftig knekk. Nye generasjoner har gått inn i samfunnet uten særlige forventninger.

Lars Saabye Christensen har mer enn noen annen norsk forfatter sett og sagt nettopp dette.

Men han er hverken svartmaler eller moralist. Han er heller ingen tradisjonell framtidspessimist. For i all hans sorgmunterhet finner du en sterk søken etter et fellesskap - et fellesskap som kan gi oss mening i en

tanketom og forvirret verden. Og samtidig er det to spørsmål som ligger og dirrer under alt han skriver:

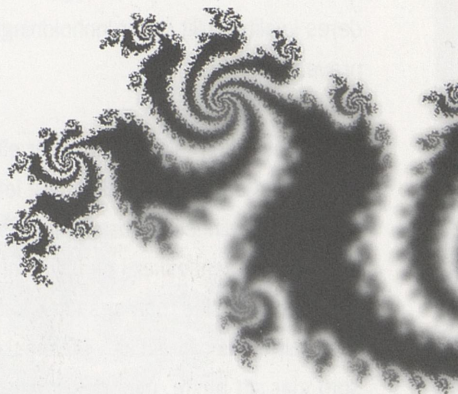
Hva tro du på?

Hva er det som er viktig?

Med Mekka debuterer Lars Saabye Christensen som scenedramatiker. Og han debuterer altså her på Teater Ibsen med et stykke som på alt godt er typisk for hans forfatterskap.

Så det er med stor glede vi ønsker både han og publikum velkommen.

Stein Ørnhoj

En dramatisk overgang

av Lars Saabye Christensen

MEKKA er mitt første scenestykke.

Samtidig ser jeg på det som en naturlig konsekvens av det litterære arbeidet jeg hittil har begått.

Som romanforfatter har jeg ofte dyrket dialogen. Som lyriker har jeg lagt vekt på språklig konsentrasjon. Som manusforfatter har jeg forsøkt å utvikle og reindyrke den filmiske dramatikken. Med andre ord: Jeg har alltid opplevd de forskjellige litterære genrene og uttrykksformene som nært knyttet til hverandre.

Likevel er det å skrive for scenen en bokstavelig talt dramatisk overgang. Teater er direkte. Teater er mennesker, på scenen, bak scenen, foran scenen. Teater er *presens*, det skjer her og nå, det *hender* nå. Derfor er det en helt ny utfordring å skrive teater. Teater er ord og handling.

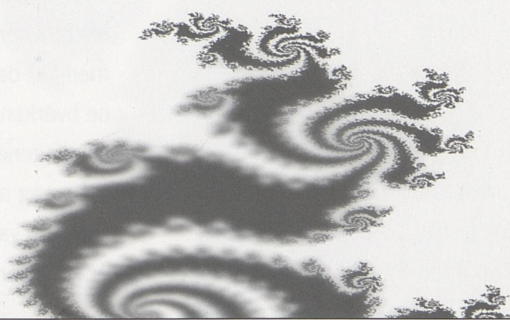
Mekka er et stykke om fire nordmenn på bortebane, dvs. på et hotellrom i Jeddah. Et norsk tv-team venter på tillatelse til å slippe inn i Mekka og lage en reportasje. Imens har de bare kontakt med Ahmed, sendebudet, som han kaller seg selv. Og teamet blir stilt overfor et valg, som setter deres lojalitet, tillit og grunnholdninger på prøve.

Det finnes ingen reinskårne helter eller fullblods skurker i dette stykket. Jeg leter etter "det alminneliges dramatik", såkalte alminnelige mennesker i en ualminnelig situasjon. Kanskje man også kan kalle det "normalitetens dramatik". Mennesker som gjør sitt beste, men det er ikke alltid godt nok.

Som forfatter leter jeg etter "den gode historien". Hva er en god historie? Det er sannsynligvis umulig å svare på. Men en forutsetning er kanskje denne: at historien formulerer et spørsmål som oppleves som vesentlig. Dette er et spørsmål jeg stilte meg selv, og stykkets karakterer, da jeg skrev **Mekka**: Hva tror du på?

Man kan derfor, med en viss rett og pompøsitet, si at stykkets tema er tidløst. Men alle *historier* er uansett knyttet til tid og rom: I **Mekka** er handlingen lagt til 1971. I romanene mine legger jeg også ofte handlingen til såkalt nær fortid. Dette er ikke nostalgi. Det er en måte å *fokuser* historiene på, rydde av veien uvesentligheter og forstyrrelser. Det er altså en metode, men også, i dette tilfellet, en nødvendighet. I 1971 lå verden lengre fra Norge enn i dag, og fjernsynsteamets status var en helt annen. Kanskje jeg kan formulere det som et paradoks: Stykket foregår i dag, men handlingen er lagt til 1971.

Teater er summen av en rekke menneskers faglige og kunstneriske innsats. Jeg ønsker å takke alle som har vært med på **Mekka**.

Til Mekka med Lars S.

av Atle Næss

Av og til kan den overveldede leser forledes til å tro at Lars Saabye Christensen er et psevdonym for en hel gruppe iherdige skribenter: en rockpoet, en modernistisk lyriker, en dramatiker, en filmmanus-forfatter, en entusiastisk antologiredaktør, en krimforfatter, en romanskribent med usvikelig sans for den brede, godt fortalte historie, en finslepen novellist...

Men vi får vel tro på de ryktene som standhaftig hevder at det er samme mann som står bak det hele, så mye mer som en nøyere inspeksjon av tekstmassen avslører minst ett fellestrekk: Den uventede, gode, originale, ja, *snedige* formulering, den åpenbare evnen til å sette velkjente ord sammen til en overraskende, avslørende helhet.

Forfatteren er Oslo-gutt, født 1953, og Oslo er miljøet i de fleste romanene og novellene hans. Likevel var det ikke som stilsikker miljøskildrer den unge Lars nærmet seg litteraturen. Alt i skoledagene var han opptatt av lyrikk. Lik mange andre ungdommer på 60-tallet kombinerte han interessen for moderne norske lyrikere som Jan Erik Vold og Georg Johannesen med en fascinasjon for de mangebunnete tekstene i den avanserte delen av rocken.

Og som så mange andre ville han skrive selv - folkeligere, friskere og mer rocka lyrikk enn det de etablerte forlagene gav ut. Først på 70-tallet fantes det et litterært undergrunnsmiljø, en krets av unge håpefulle som selv finansierte, trykte og solgte sine bøker, magasiner og antologier. Miljøet er skildret med kjærlig ironi i **Bly**.

Saabye Christensen markerte seg snart, særlig i "lefsa" (som denne typen publikasjoner ikke helt uten grunn ble kalt) med det tidstypiske navnet *Dikt og datt*.

Sånn sett var det en erfaren 23 år gammel lyriker og litteraturstudent som debuterte på "ordentlig" høsten 1976 med **Historien om Gly**, en kombinasjon av korte tekstfragmenter og dikt. Resten tilhører vår moderne litteraturhistorie.

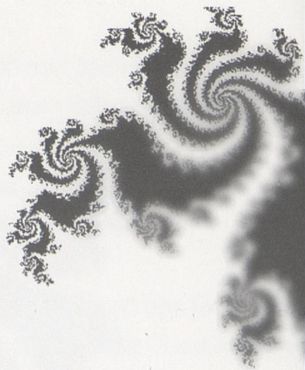
Alt i de første bøkene demonstrerte Saabye Christensen skarpe blikk for de mulighetene, ikke minst i retning av det absurde, som ligger under overflaten i vårt dagligliv og hverdagsspråk.

Mursteinsromanen **Beatles** ble det helt store gjennombruddet. Den beskriver hvordan den glade stemningen av muntert opprør som *the Beatles* stod for, avløses av en hardere virkelighet. Men først og fremst er det en utrolig generøs, levende og morsom skildring av gutters oppvekst, av kameratskap og samhold - og av påkjenningene samholdet blir utsatt for. Den til tider nesten stumfilmaktige humoren og de verbale kostelighetene er likevel blandet med dypt alvor, et alvor som kommer enda klarere fram i oppfølgeren **BLY**.

Beatles gav Saabye Christensen mye kritikerros, flere litterære priser og en mangedoblet leserkrets. Et par påfølgende kriminalromaner innbrakte ham Riverton-prisen, men når det gjaldt publikumssuksess, kunne hverken kriminalromanene (eller diktsamlingene han hele tiden har skrevet), måle seg med romanen **Herman**. Der **Beatles** var en bred skildring av en epoke, er **Herman** stramt konsentrert om den

11-årige hovedpersonen og hans skjebne: Herman blir rammet av en lidelse som gjør at håret faller av. Stemningen i romanen er stillferdig melankolsk, men den unge hovedpersonen avfyrer tappert sine veslevoksne replikker som et forsvar mot en påtrengende verden der barndommens uskyld ikke står til å redde.

Trass i de enorme romansuksesser regner visst forfatteren seg innerst inne fremdeles som en lyriker. Kanskje er det i de mange diktsamlinger man kommer Saabye Christensen nærmest. Men også novellene og skuespillene viser hvordan han behersker den avgjørende kunsten med enkle, uhyre stringente språklige midler å skape avslørende revner i sine skikkelsers overflate. I kveldens skuespill venter fire mennesker på å komme til Mekka, ikke et reisemål man umiddelbart forbinder med **Beatles** eller **Herman**. Men når reisen etter hvert begynner å gå *innover*, viser personene seg å være ekte Saabye Christensen-skikkelser. Tapre og sårbare kjemper de mot tilværelsens ubønnhørlige absurditet.

Lars Saabye Christensens forfatterskap

Romaner og noveller

Historien om Gly (1976)

Amatøren (1977)

Billettene (1980)

Beatles (1984)

Blodets bånd (1985)

Jokeren (1986)

Sneglene (1987)

Herman (1988)

Bly (1990)

Gutten som ville være en
av gutta (1992)

Ingens: noveller (1992)

Dikt

Kamelen i mitt hjerte (1978)

Jaktmarker (1979)

Paraply (1982)

Åsteder (1986)

Stempler (1989)

Hvor er det blitt av alle gutta,
dikt i utvalg 1973-90 (1991)

Mekkk

av Lars Saabye Christensen

Regi: Eirik Nilssen Brøyn

Scenografi og kostymer: Erlend Birkeland

Masker: Håkan Hede

Stig: Jan Ø. Wiig

Ahmed: Toni Usman

Ane: Marika Enstad

Christian: Ola A. Borander

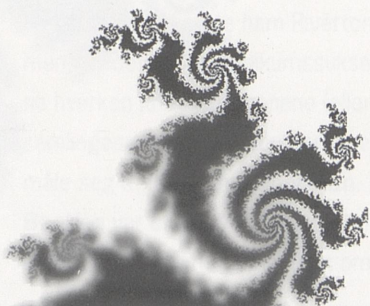
Ove: Ola Otnes

Inspisient, lyd: Per Haugen

Lys: Colin Padget

Rekvisitter: Kristin Person

Sufflør: Inger Merethe Hofstad

a

TEKNISK STAB

Produksjonsteknisk sjef: Lars Petter Lyng

Scenemester: Hans Georg Andersen

Snekker: Jan Bergkvist

Dekorasjonsmaler: Vidar Jakobsen

Leder, systue: Anne Stabell

Inspisientass.: Kjetil Skåret

Vaktmester: Vidar Brødsjø Hansen

ADMINISTRASJON

Teatersjef: Stein Ørnhøi

Administrasjonssjef: Marit Holtet Helwig

Førstesekretær: Gunn Bakke

Økonomisekretær: Elin Zinke

Salgskonsulent: Main Stensholt Holte

Informasjonskonsulent: Gunnar Hofsøy

TAKK TIL

Soubhi Thaher, Kåre Flaten (NRK Telemark), Lars Rørholt (NRK Telemark),
Kenneth Storm Hansen (NRK Oslo)

PROGRAM

Ansvarlig utgiver: Teatersjef Stein Ørnhøi

Programredaksjon: Gunnar Hofsøy, Main Stensholt Holte

Programdesign: Jesper Egemar

Plakat: Jesper Egemar

Foto: Tom Riis

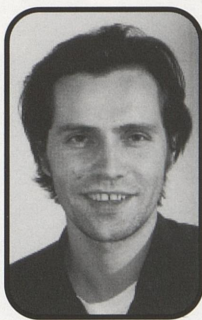
Dekor, utstyr og kostymer er laget ved Teater Ibsens verksteder og atelier.

Fotografering eller lydopptak under forestilling er ikke tillatt.

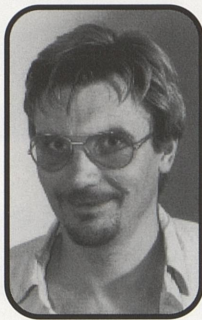
Alle bilder er fra prøver på forestillingen.

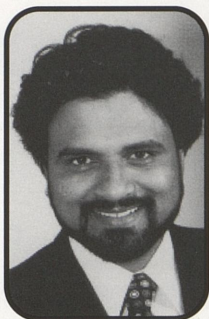
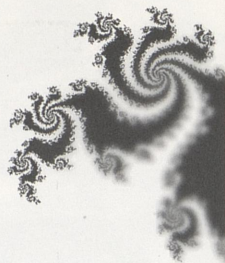
Eirik Nilssen Brøyn

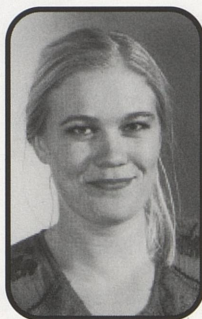
Erlend Birkeland

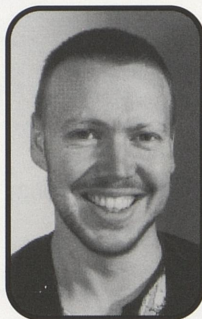
Jan Ø. Wiig

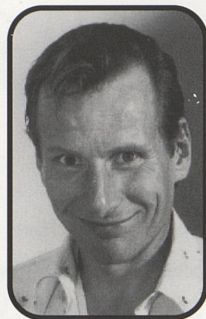
Toni Usman

Marika Enstad

Ola A. Borander

Ola Ottnes

Instruktøren

EIRIK NILSSEN BRØYN gjester Teater Ibsen for første gang. Etter avsluttet instruktørlinje ved Statens Teaterhøgskole i 1988, har han hatt regioppgaver ved en rekke av landets scener (Nationalteatret, Det Norske Teatret, Oslo Nye Teater, Teatret på Torshov, Centralteatret, Teatret Vårt i Molde og Hålogaland Teater), samt Radio- og Fjernsynsteatret.

Scenografen

ERLEND BIRKELAND er også et nytt bekjentskap for Teater Ibsen, men har gjestet mange norske scener før han kom hit (Nationalteatret, Oslo Nye Teater, Teatret Vårt i Molde, Nordland Teater, Hålogaland Teater og Riksteatret), mange ganger i samarbeid med instruktøren Eirik Nilssen Brøyn.

Stig

JAN Ø. WIIG er en av veteranene ved Teater Ibsen. Siden han kom til teatret i 1987 har han hatt en rekke store roller, sist som John Gundersen i "Balladen om John Gundersen" i Tønsberg under Vestfold Festspillene.

Ahmed

TONI USMAN er født i Pakistan, men kom til Norge som 10-åring for 19 år siden. Han spilte Far i Riksteatrets oppsetning Pakkis, hadde en av hovedrollene i NRK Fjernsynets store serie "Fedrelandet", og har i tillegg hatt flere oppdrag i Radio- og Fjernsynsteater, samt i "Azad Teater".

Ane **Debutant!**

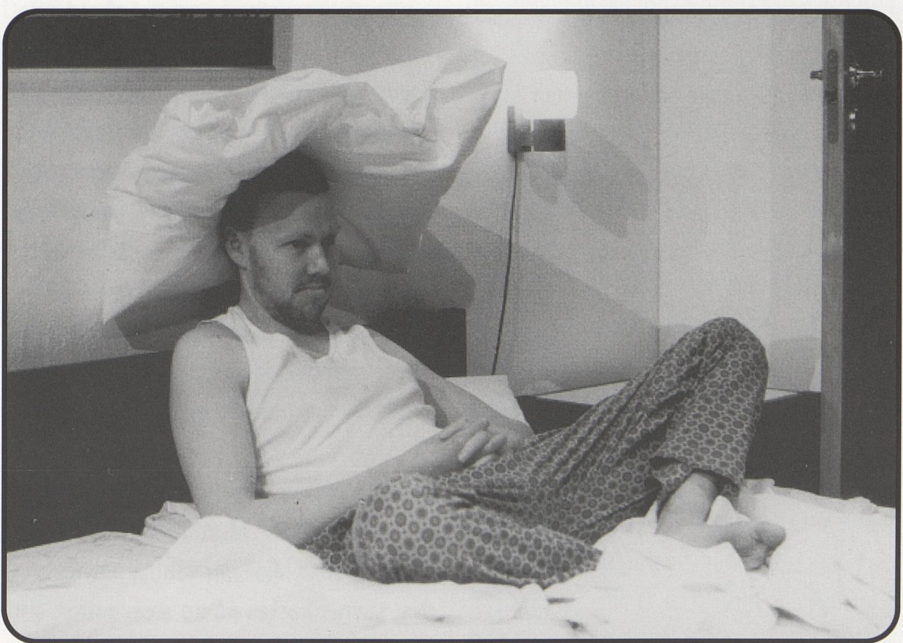
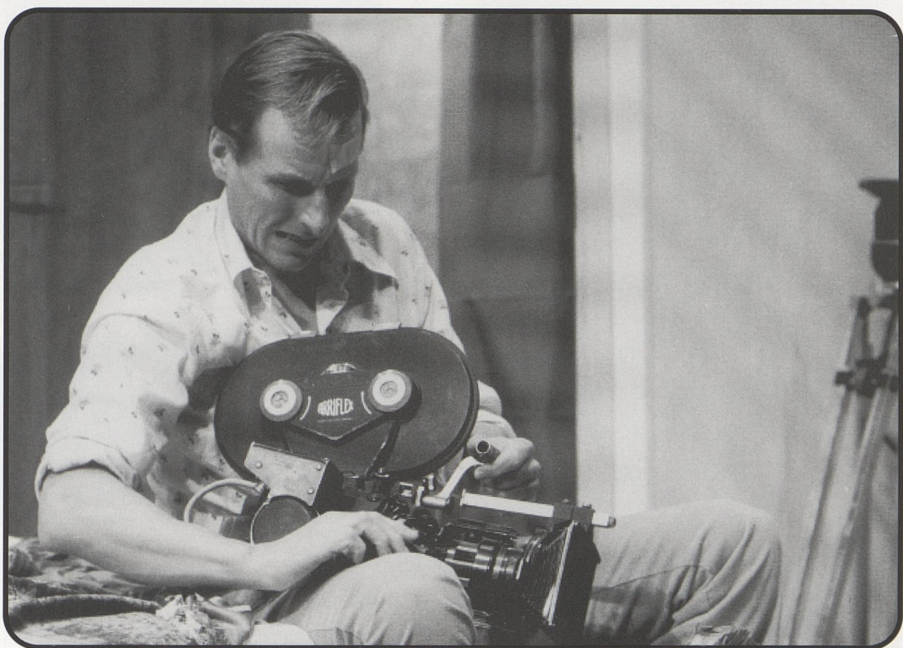
MARIKA ENSTAD, fra Horten, nok et nytt ansikt for Teater Ibsens publikum. Hun er utdannet ved Den Nordiska Folkhøgskolan og Statens Teaterhøgskole. Denne rollen er hennes debut på profesjonell scene!

Christian

OLA A. BORANDER kom til Teater Ibsen for ett år siden, og har spilt sentrale roller i både "Ikke vær der når det smeller" og "Kanin Kanin".

Ove

OLA OTNES er absolutt ingen nykommer ved Teater Ibsen. Han kom hit i 1989 og har gitt liv til mange flotte rolle-personer i de 5 årene som er gått.

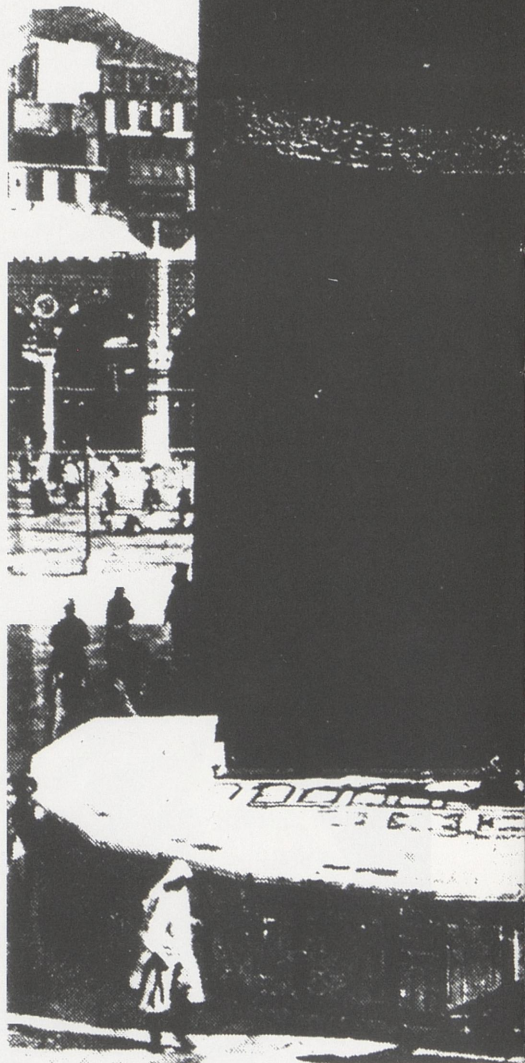
Pilegrimsferden

Pilegrimsferden til Mekka feires hvert år i den tolvte og siste måned i det islamske året, fra 8. til 13. dhu'l hijja.

Å foreta pilegrimsferden en gang i livet er en plikt for alle voksne muslimer som er praktisk og økonomisk i stand til det. Målet er Kaba i moskeen i Mekka (Saudi-Arabia). Byen er hellig område, og dette markeres ved kravet til pilegrimene om å overholde bestemte rituelle regler. Planter og dyr i dette området er fredet, og bare muslimer har adgang til de hellige byene Mekka og Medina.

Pilegrimsferden starter i den store moskeen i Mekka ved Kaba, den terningformede bygningen der den sorte stein er murt inn i østveggen. I følge tradisjonen ble Kaba først bygd av Adam og deretter gjenreist av Abraham og hans sønn Ismael etter syndfloden. De fleste ritene under pilegrimsferden er forbundet med den islamske versjonen av historien om Abraham, som også blir sett på som pilegrimsferdens grunnlegger.

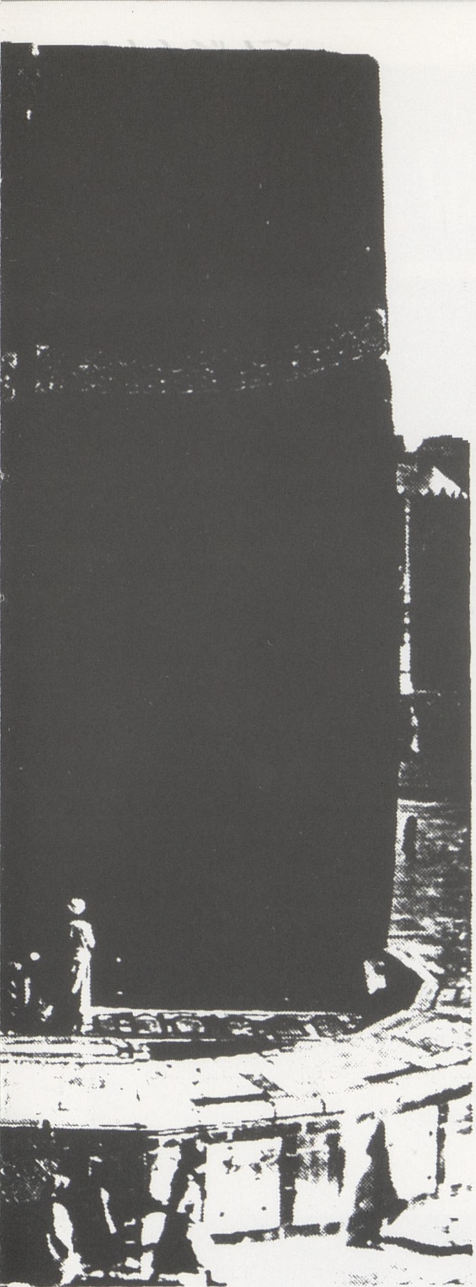
Pilegrimene går syv ganger rundt Kaba (*tawaf*, det rituelle løpet), deretter passerer de gjennom den 385 meter lange passasjen mellom de to høydene al-Safa og al-Marwa som i dag er bygd inn som et galleri i den store moskeen. Dette kalles *say* og gjøres til minne om trellkvinnen Hagar, Abrahams hustru, som lette etter vann til sønnen Ismael. Gud reddet dem, og kilden der hun fant vannet kalles Zemzem-brønnen. "Det rituelle løpet" og *say* utgjør "den lille pilegrimsferden" (*umra*), som er pilegrimsferdens første del. Denne første

delen kan forøvrig også utføres som en from handling når som helst på året, men regnes da ikke som en gyldig utført *hajj*.

Når "den lille pilegrimsferden" er fullført, følger annen del. Pilegrimene begir seg til Arafat-sletten ved Barmhjertighetens fjell, ca. 22 km utenfor Mekka. Her tilbringes den 9. *dhu'l hijja*, fra solen står i mid-dagshøyde til solnedgang. Denne delen kalles *wukuf*, "stans" eller "opphold". Dette er den sentrale delen av pilegrimsferden: uten *wukuf* er *hajj* ikke gyldig utført.

På veien tilbake til Mekka tilbringer pilegrimene natten i Muzdalifa, og den 10. kommer de til Mina der "Satan steines", dvs. steiner kastes på tre steinstøtter: slik

Abraham drev Satan bort med stein skal også den troende forkaste det onde. Dette er også "slaktedagen" med rituell slaktning av kamel, sau eller geit. Denne rituen, som utføres til minne om Abrahams offer, utføres samtidig over hele den muslimske verden og faller sammen med "offerfesten" (*id al-adha*), en av de to store festene i det islamske året.

Pilegrimsferden representerer en videreføring av den førislamske pilegrimsferden til Mekka.

ORDLISTE

Ali, Muhammed (tidligere Cassius Clay), f. 1942, amerikansk bokser. OL-gull i lett tungvekt 1960. Ble profesjonell tungvektsmester i 1964, da han beseiret Sonny Liston. Ble fratatt tittelen i 1967 fordi han ikke ville gjøre militærtjeneste, men gjenerobret den i 1974 med seier over George Foreman.

Ashton, Familien, britisk familiedrama fra England under 2. verdenskrig. Vist som serie i NRK tidlig på 70-tallet.

Bolex, filmkamera; opprinnelig optrekkskamera, senere ombygd til batteridrift. Ansett som et meget godt verktøy; "kremen" av kameraer på 60-70-tallet.

Glomma, Lang elv beliggende i Norge; strekker seg fra Tydalsfjellene i Sør-Trøndelag til Fredrikstad i Østfold. Tidvis islagt, slik at man kan gå tørskodd over.

High Noon, westernklassiker fra 1952 med Gary Cooper og Grace Kelly i hovedrollene. Filmen oppnådde Oscar for beste mannlige hovedrolle og beste film-melodi, og ble nominert til prisen for beste film.

Minaret, høyt, slankt tårn ved en moské, gjerne sylindreformet, ofte rikt smykket med fargede terrakottaplater. Fra minareten kaller bønne-utroperen, muezzinen, fem ganger om dagen de troende til bønn. Det er gjerne én eller to minareter ved mindre moskeer, ved de større er det flere.

Mingus, Charles, 1922-79, amerikansk bassist, komponist og orkesterleder, et av de fremste navn innen moderne jazz. Mingus etablerte seg mot slutten av 1940-årene gjennom medvirkning i orkestre ledet av bl.a. Louis Armstrong, Lionel Hampton og Charlie Parker. Fra 1953 ledet han egne orkestre av ulik størrelse, alle preget av hans trang til å søke nye veier. Mingus har øvd sterk innflytelse på andre jazzmusikere, bl.a. gjennom sin rike plateproduksjon. Særlig sentralt står hans musikk for store orkestre fra begynnelsen av 1960-årene.

Nagra, lydbåndopptaker; den første batteridrevne opptaker som kunne synkroniseres med kamera. Sveitsisk produkt, de første modellene var håndlaget. Tatt i bruk i NRK rundt 1960; brukes fortsatt av NRK, men nå i nyere og lettere utgave.

Seven Up, drikkelig væske på flaske eller boks, sammensatt av vann, kullsyre, sukker og aromastoffer fra sitron og lime.

Denne høsten byr vi også på

Odd Børretzens
musikalske cabaret

Synd & Skam

Regi: Barthold Halle

Scenografi: Iben Sandemose

Musikk: Guttorm Guttormsen

Medvirkende:

Odd Børretzen og Trine Svensen

I orkesteret:

Egil Kapstad, Nils Henrik
Mostrauum og Leif Winther.

Synd & Skam handler om gamle Adam og unge Eva. Børretzens underfundige humor lar seg ikke fornekte,- hva skjer når disse to våkner opp i Paradis dagen etter syndefallet.....?

Kapellmester Egil Kapstad, som regnes som en av Skandinavias mest anerkjente jazzmusikere, og orkesteret, sørger for en "hørevennlig blues-form" på det hele.

Premiere 4. oktober.

Fiskekongen

er basert på Grimms eventyr om "Fiskeren og kona hans".

Dramatisering, bearbeidelse og regi: Vera Rostin Wexelsen

Scenografi: Anne Stabell

Musikk: Guttorm Guttormsen

Medvirkende:

skuespiller Gunnar Enerkjær og tekniker Hans Georg Andersen

Teater Ibsen ser det som særlig viktig å ivareta eventyrtradisjonene våre. *Fiskekongen* er lagt opp som en «Teater-I-Undervisningen»-forestilling, der ungene trekkes aktivt med i forestillingen og samtidig får en bredere forståelse for hva teater egentlig er.

Den forheksede fiskekongen dukker opp av havet, og tar oss med til eventyrslottet.....

Premiere 23. september.

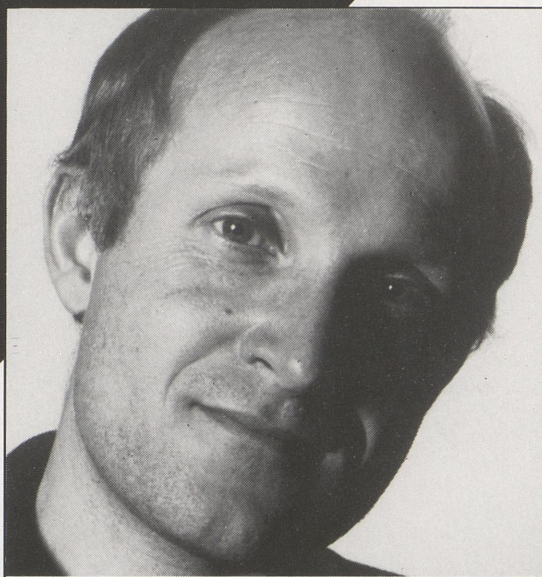
LARS SAABYE CHRISTENSEN

MEKKA

Et skuespill

Fåes i
bokhandelen

Kr. 149,-

C A P P E L E N

**Bøkene får du i din
Libris Bokhandel**

Dyring*Libris Olafsen*Libris Aaser*Libris
Porsgrunn - Tønsberg - Skien

Depotbiblioteket

98sd 24 690

